Додаток 1
до наказу
24.08.2026 року №116

ПОРЯДОК
реагування на випадки булінгу (цькування)
у Комунальному закладі «Вільшанська спеціальна школа
Черкаської обласної ради»

І. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедури, заходи та дії учасників освітнього процессу КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради», спрямовані на своєчасне виявлення, подання та розгляд повідомлень про можливі випадки булінгу (цькування), реагування на такі повідомлення, надання допомоги постраждалим особам, прийняття відповідних рішень, запобігання та протидію повторенню таких випадків.
2. Цей Порядок розроблено відповідно до законодавства України у сфері освіти, охорони дитинства, запобігання та протидії насильству, а також з урахуванням Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513, та Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646 (у чинній редакції).
3. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси постраждалої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків;

кривдник – учасник освітнього процесу, який вчинив насильство, зокрема булінг (цькування), стосовно іншого учасника освітнього процесу;

постраждала особа – учасник освітнього процесу, стосовно якого вчинено насильство;

свідок – особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі будь-які обставини, що стосуються випадку насильства;

учасники освітнього процесу – здобувачі освіти, педагогічні, науково-педагогічні та інші працівники закладу освіти, батьки здобувачів освіти, а також інші особи, залучені до освітнього процесу.

4. Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у законодавстві України.
5. Дія цього Порядку поширюється на всіх учасників освітнього процесу КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради».
6. Порядок застосовується у випадках, що сталися:
   - у приміщеннях та на території КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради»;
   - під час освітнього процесу;
   - під час перерв, позакласних та позашкільних заходів, організованих закладом;
   - під час поїздок, екскурсій, спортивних та інших заходів, організатором або співорганізатором яких є заклад освіти;

- із застосуванням засобів електронних комунікацій, якщо такі дії пов'язані з учасниками освітнього процесу та впливають на безпеку, права чи законні інтереси учасників освітнього процесу.

7. Система запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради» є складовою системи забезпечення освітнього середовища.
8. Діяльність закладу освіти щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) здійснюється з урахуванням принципу найкращих інтересів дитини, недискримінації, конфіденційності, партнерства, особистісно орієнтованого підходу та недопущення повторної травматизації дитини.
9. Ознаками, які можуть свідчити про випадок насильства або булінгу (цькування), можуть бути:

- замкнутість, тривожність, страх;
- різка зміна звичної поведінки дитини;
- агресивність або неврівноважена поведінка;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція або виключення з групи;
- занижена самооцінка, почуття провини;
- різке зниження успішності;
- пропуски навчальних занять;
- небажання відвідувати заклад освіти;
- демонстрація страху перед окремими учасниками освітнього процесу;
- фізичні ушкодження;
- пошкодження або зникнення особистих речей;
- вимагання грошей, їжі, речей;
- образи, погрози, приниження, переслідування, залякування;
- образливі прізвиська, жарти, жести;
- поширення образливих фото-, відео- та аудіоматеріалів;
- поширення інформації з метою заподіяння шкоди;
- інші прояви, що можуть свідчити про насильство або систематичне переслідування.

10. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення насильства особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу.
11. Насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється два і більше разів протягом 12 місяців з дня реєстрації повідомлення про перший випадок насильства або з дня вчинення першого насильства незалежно від наявності повідомлення та/або його реєстрації.
12. Факт вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили.

II. Подання та реєстрація повідомлень про можливий випадок булінгу (цькування)

4. 1.Будь-який працівник КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради», здобувач освіти, батьки або інший учасник освітнього процесу, який помітив прояви, що можуть свідчити про випадок булінгу (цькування), або виявив ознаки насильства стосовно учасника освітнього процесу, повинен повідомити про це директора закладу освіти.

2. Повідомлення про можливий випадок булінгу (цькування) може бути подане:

- усно;
- письмово;

- телефоном;
- електронною поштою;
- через спеціальну скриньку для повідомлень;
- іншим способом, визначеним закладом освіти;
- анонімно, якщо особа бажає залишити повідомлення анонімно.

3. Для подання повідомлення можуть використовуватися такі канали:

4. **Директор** КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради»: телефон: 0964048823

Електронна пошта закладу: internat_v@meta.ua

Скринька для повідомлень:

місце розташування: смт. Вільшана вулиця Шевченка, 198

4.У разі якщо у вчиненні насильства або булінгу (цькування) підозрюється директор закладу освіти, повідомлення подається засновнику закладу освіти або відповідному органу управління, якому підпорядковується КЗ “Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради».

5.Кожне повідомлення, що надійшло до директора закладу освіти, підлягає реєстрації в день його надходження.

6.Якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий або інший неробочий день чи в позаробочий час, його реєстрація здійснюється в перший за ним робочий день.

7.Реєстрацію та облік повідомлень забезпечує працівник закладу освіти, визначений наказом директора.

8.Реєстрація повідомлень здійснюється у журналі реєстрації повідомлень про можливі випадки булінгу (цькування) та/або насильства або в іншій визначеній закладом формі.

9.Відомості, що містяться у повідомленні, використовуються виключно для забезпечення належного реагування та захисту прав і законних інтересів учасників освітнього процесу.

III. Порядок реагування на повідомлення про можливий випадок булінгу (цькування)

1.Протягом однієї доби з дня реєстрації повідомлення директор закладу освіти зобов'язаний його розглянути.

2.У разі виявлення ознак насильства директор КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради» невідкладно:

1) вживає заходів для припинення насильства та унеможливлення його повторного вчинення;

2) забезпечує безпеку постраждалої особи;

3) за потреби організовує надання домедичної допомоги;

4) за потреби викликає бригаду екстреної медичної допомоги;

5) повідомляє батьків або інших законних представників дитини, крім випадків, коли вони є кривдниками дитини;

6) письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей за місцем розташування закладу освіти;

7) одночасно інформує про це відповідні органи згідно з чинним законодавством;

8) забезпечує збереження відомостей та матеріалів, які можуть мати значення для розгляду випадку.

3.У разі виявлення ознак насильства такі дії здійснюються невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин з часу їх виявлення.

4.Не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення директор скликає засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

5.Комісія діє відповідно до вимог законодавства та затвердженого в закладі порядку її роботи.
6.Комісія не встановлює факт булінгу (цькування). Її діяльність спрямована на з'ясування обставин повідомленого випадку, визначення необхідних заходів безпеки, підтримки та запобігання повторенню насильства.
7.Під час розгляду випадку комісія забезпечує дотримання принципу найкращих інтересів дитини.
8.Дитині забезпечується право бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості.
9.Вислуховування дитини на засіданні комісії здійснюється безпосередньо у присутності її батьків або законних представників та за участю практичного психолога або соціального педагога.
10.За письмовою згодою батьків вислуховування дитини може проводитися без їхньої участі.
11. Дитина також може надати письмову інформацію про факт/и насильства або іншу відому їй інформацію.
12.Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої нею позиції фіксуються в матеріалах розгляду.
13.Якщо за результатами розгляду повідомлення не встановлено ознак насильства, інформація аналізується на предмет наявності ризиків його виникнення, після чого вживаються заходи щодо унеможливлення таких ризиків.
14.За результатами роботи комісії оформляється протокол засідання та визначаються відповідні заходи реагування, підтримки та профілактики.

IV. Дії працівника закладу освіти у разі безпосереднього виявлення випадку булінгу (цькування)

1.Працівник КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради», який безпосередньо виявив випадок насильства або булінгу (цькування), зобов'язаний:

1) негайно припинити насильство, якщо це можливо та безпечно;
2) забезпечити розмежування учасників конфлікту та безпеку постраждалої особи;
3) за потреби надати домедичну допомогу;
4) за необхідності викликати екстрену медичну допомогу;
5) негайно повідомити директора закладу освіти;
6) повідомити батьків або інших законних представників дитини відповідно до вимог законодавства;
7) надати директору відому йому інформацію про обставини випадку;
8) не проводити самостійного розслідування, яке може травмувати дитину або перешкодити подальшому розгляду випадку.

2. Працівник закладу освіти не має права ігнорувати інформацію про можливий випадок булінгу (цькування) або відмовлятися від її передачі керівнику закладу.

V. Комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

1.Для розгляду повідомлень про можливі випадки насильства директор КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради» утворює комісію з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.
2.Склад комісії затверджується наказом директора закладу освіти відповідно до вимог чинного законодавства.
3.До складу комісії можуть входити:

- директор або заступник директора;
- педагогічні працівники;
- практичний психолог;
- соціальний педагог;

- представник служби у справах дітей;
- представник засновника або органу управління освітою;
- інші фахівці відповідно до обставин випадку.

4.До роботи комісії за необхідності можуть залучатися представники відповідних служб, органів та установ у межах їх компетенції.

5.Комісія:

1) розглядає повідомлення про можливий випадок насильства;

2) з'ясовує обставини випадку;

3) визначає необхідні заходи безпеки;

4) забезпечує право дитини бути вислуханою;

5) визначає потребу постраждалої особи у психологічній, соціальній, педагогічній чи іншій допомозі;

6) визначає заходи для недопущення повторення випадку;

7) сприяє організації необхідної допомоги учасникам випадку;

8) фіксує результати своєї роботи у відповідних документах.

5. Засідання комісії проводяться з дотриманням вимог конфіденційності та захисту персональних даних.

6.Члени комісії зобов'язані не допускати розголошення інформації, отриманої під час розгляду випадку, крім випадків, передбачених законодавством.

VI. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) у закладі освіти

1.Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) у КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради» здійснюється системно та постійно.

2.Основними напрямами роботи закладу є:

1) створення безпечного і здорового освітнього середовища;

2) виявлення та оцінювання ризиків виникнення булінгу;

3) проведення профілактичної роботи з учнями;

4) підвищення обізнаності здобувачів освіти, педагогічних працівників та батьків щодо булінгу (цькування);

5) формування культури ненасильницької поведінки;

6) розвиток навичок конструктивного вирішення конфліктів;

7) формування культури діалогу та взаємоповаги;

8) розвиток соціально-емоційних навичок здобувачів освіти;

9) залучення учнівського самоврядування до профілактичних заходів;

10) організація психологічної та соціально-педагогічної підтримки;

11) підвищення професійної компетентності педагогічних працівників щодо запобігання та протидії булінгу;

12) систематичне інформування батьків про ознаки булінгу та алгоритм дій у разі його виявлення.

3.Профілактичні заходи можуть проводитися у формі:

- виховних годин;
- тренінгів;
- бесід;
- практичних занять;
- тематичних тижнів;
- зустрічей із фахівцями;
- консультацій;
- анкетувань;
- інформаційних кампаній;
- заходів учнівського самоврядування;
- інших форм роботи, визначених закладом освіти.

4.У закладі освіти проводиться регулярний моніторинг стану психологічної безпеки та міжособистісних відносин у класних колективах.

5.За результатами моніторингу, спостережень, звернень учасників освітнього процесу та аналізу інших ризиків директором закладу можуть визначатися додаткові профілактичні заходи.

VII. Заходи щодо постраждалої особи та особи, яка вчинила насильство

1.Постраждалій особі забезпечується безпечне освітнє середовище та, за потреби, психологічна, соціальна, педагогічна, медична та інша допомога відповідно до законодавства.

2.У роботі з постраждалою особою не допускаються:

- звинувачення дитини у тому, що сталося;
- приниження;
- публічне обговорення обставин випадку;
- примушування до спілкування з кривдником без урахування безпеки та найкращих інтересів дитини;
- розголошення конфіденційної інформації.

3. Щодо особи, яка вчинила насильство, застосовуються заходи, передбачені законодавством України.

4. Заходи виховного впливу застосовуються відповідно до Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646 у чинній редакції.

5. Заходи щодо особи, яка вчинила насильство, мають бути спрямовані на усвідомлення нею наслідків своєї поведінки, формування ненасильницької моделі поведінки та недопущення повторного вчинення насильства.

VIII. Прикінцеві положення

1. Усі учасники освітнього процесу КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради» зобов'язані дотримуватися цього Порядку.

2. Працівники закладу освіти ознайомлюються з цим Порядком під підпис.

3. Здобувачі освіти та їхні батьки (інші законні представники) інформуються про цей Порядок, порядок повідомлення про можливі випадки булінгу (цькування), доступні способи звернення та права учасників освітнього процесу.

4. Цей Порядок оприлюднюється на офіційному сайті КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради» та/або в інший спосіб, доступний учасникам освітнього процесу.

5.Зміни та доповнення до цього Порядку вносяться у разі зміни законодавства України, що регулює питання запобігання та протидії булінгу (цькуванню), насильству та жорстокому поводженню з дітьми, або за потреби вдосконалення локального механізму реагування.

6.Контроль за виконанням цього Порядку здійснює директор КЗ «Вільшанська спеціальна школа Черкаської обласної ради